

Date :- 01/08/2024

NOTIFICATION

Sub :- CBCS Syllabi of B. A./B.Com./B.Sc. in Marathi (Sem. I & II)

Ref. :- Decision of the Academic Council at its meeting held on 27/07/2024.

The Syllabi of B. A./B.Com./B.Sc. in Marathi (First and Second Semesters) as per **NATIONAL EDUCATION POLICY – 2020 (2024 Pattern)** and approved by the Academic Council as referred above are hereby notified for implementation with effect from the academic year 2024-25.

Copy of the Syllabi Shall be downloaded from the College Website
(www.kcesmjcollege.in)

Sd/-
Chairman,
Board of Studies

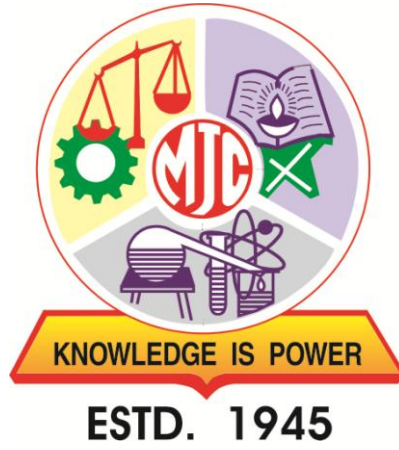
To :

- 1) The Head of the Dept., M. J. College, Jalgaon.
- 2) The office of the COE, M. J. College, Jalgaon.
- 3) The office of the Registrar, M. J. College, Jalgaon.

Knowledge is Power

Khandesh College Education Society's
Moolji Jaitha College, Jalgaon
An "Autonomous College"

Affiliated to
Kavayitri Bahinabai Chaudhari
North Maharashtra University, Jalgaon-425001

STRUCTURE AND SYLLABUS

B.A Honors/ Honors with Research
(F.Y.B.A. Marathi)
DSC, OE Courses

As per NEP-2020 Guidelines

(w.e.f. Academic Year: 2024-25)

प्रस्तावना

कौशल्याधिष्ठीत मानव संसाधन ही उच्च शिक्षणाची पूर्वअट आहे आणि ती सैद्धांतिक संकल्पनांचे सखोल ज्ञान आणि अनुभवात्मक प्रात्याक्षिक पद्धतींद्वारे प्राप्त केली पाहिजे. UGC, NEP-2020 आणि महाराष्ट्र सरकारच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार मूळजी जेठा महाविद्यालय (स्वायत्त) ने विभाग-विशिष्ट संरचना स्वीकारली आहे. महाविद्यालयाच्या मराठी अभ्यास मंडळाने मराठी प्रथम वर्ष पदवीचा अभ्यासक्रम तयार केला आहे. या अभ्यासक्रमातून मराठी भाषा आणि साहित्य याविषयीची माहिती तसेच मराठीची लेखन व संभाषण ही भाषिक कौशल्ये विद्यार्थ्यांमध्ये विकसित होतील असा प्रयत्न केलेला आहे. मराठी विषयातील मूलभूत बाबींची माहिती व्हावी आणि मातृभाषाव्यवहार अधिक सुखकर व्हावा हा या अभ्यासक्रमाच्या रचनेमागील हेतू आहे. याशिवाय, प्रथम वर्षाच्या विद्यार्थ्यांना मराठीची भाषिक कौशल्ये शिकविली जातील ज्यामुळे विद्यार्थ्यांची रोजगारक्षमता वाढेल.

तीन/चार वर्षांच्या एकूण अभ्यासक्रमात मराठी साहित्य, मराठीची भाषिक कौशल्ये, मराठी व्याकरण आणि संगणकीय मराठी, प्राचीन, अर्वाचीन आणि आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, व्यावहारिक मराठी, विविध माध्यमांसाठीची लेखन आणि संवाद कौशल्ये, साहित्यविचार आणि भाषाविज्ञान हे विषय असणार आहेत. याशिवाय, अभ्यासक्रमाची रचना मराठी भाषा आणि साहित्य संशोधन, भाषांतरमीमांसा यांसारख्या अभ्यासपत्रिका विविध क्षेत्रातील वर्तमान आणि भविष्यातील गरजा पूर्ण करण्यासाठी तयार करण्यात आलेल्या आहेत. ज्यातून विद्यार्थ्यांची विविध कौशल्ये विकसित करण्यावर भर देण्यात आला आहे. या अभ्यासक्रमात प्रात्यक्षिकाचा देखील समावेश आहे. प्रत्येक पेपरचा तपशीलवार अभ्यासक्रम सुचवलेल्या अधिक वाचनासाठीच्या संदर्भाच्या यादीसह जोडला आहे.

Program Specific Outcome PSO (B.A. Marathi):

After completion of this course, students are expected to learn/understand the:

PSO No.	PSO
1	Cultivate an Appreciation for Literary Forms (Marathi Poetry, Story, Novel and Drama).
2	Enhance Students' Reading, Writing, and Communication Skills.
3	Foster an Understanding and Appreciation of Marathi Linguistics and Grammar.
4	Gain Knowledge of the History of Medieval and Modern Marathi Literature.
5	Acquire Knowledge of Literary Theory.
6	Foster a Critical and Research-Oriented Approach to Marathi Literature.

Multiple Entry and Multiple Exit options:

The multiple entry and exit options with the award of UG certificate/ UG diploma/ or three-year degree depending upon the number of credits secured;

Levels	Qualification Title	Credit Requirements		Semester	Year
		Minimum	Maximum		
4.5	UG Certificate	40	44	2	1
5.0	UG Diploma	80	88	4	2
5.5	Three Year Bachelor's Degree	120	132	6	3
6.0	Bachelor's Degree- Honours Or Bachelor's Degree- Honours with Research	160	176	8	4

F. Y. B. A. Marathi Course Structure

Semester	Course Module	Credit	Hours/ week	TH/ PR	Code	Title
I	DSC	4	4	TH	MAR-DSC-111	वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास: कथा
	OE	2	2	TH	MAR-OE-111	रेडिओ जाँकी-I
	AEC	2	2	TH	ENG-AEC-111	English Communication Skills - I
	EV/CI	2	2	TH	ES-VEC-111	Constitution of India / Environmental studies
	IKS	2	2	TH	IKS-111	Indian knowledge system
	CC	2	2	CC	NCC-CC111 NSS-CC-111 SPT-CC-111 CUL-CC-111	NCC NSS Sports Cultural
II	DSC	4	4	TH	MAR-DSC-121	वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास: कविता
	OE	4	4	TH	MAR -OE-121	रेडिओ जाँकी-II
	AEC	2	2	TH	ENG-AEC-121	English Communication Skills - II
	EV/CI	2	2	TH	CI/VEC -121	Constitution of India / Environmental studies
	CC	2	2	CC	NCC-CC121 NSS-CC-121 SPT-CC-121 CUL-CC-121	NCC NSS Sports Cultural

DSC : Department-Specific Core course
DSE : Department-Specific elective
GE/OE : Generic/ Open elective
SEC : Skill Enhancement Course
MIN : Minor course
AEC : Ability Enhancement Course
VEC : Value Education Courses
ENG : English

ES : Environmental studies
CI : Constitution of India
IKS : Indian Knowledge System
CC : Co-curricular course
TH : Theory
PR : Practical

सत्र- पहिले

एफ.वाय.बी.ए

प्रथम सत्र

MAR-DSC-111 : वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास: कथा

श्रेयांक : ४

अंतर्गत मूल्यमापन: ४०

एकूण गुण: १००

सत्रांत मूल्यमापन: ६०

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना कथा या वाङ्मयप्रकाराचा परिचय करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना कालखंडानुसार व आशय – विषयानुसार कथेचे बदलते स्वरूप लक्षात आणून देणे. ३. विद्यार्थ्यांना कथा या वाङ्मयप्रकाराचे महत्त्व व वेगळेपण समजावून सांगणे. ४. विद्यार्थ्यांमध्ये वाङ्मयीन जाणिवा विकसित करणे.	
अभ्यासक्रमाचे फलित	१. विद्यार्थ्यांना मराठी कथेचे स्वरूप, घटक, प्रकार, वैशिष्ट्ये आणि वेगळेपण व मराठी कथेची वाटचाल समजेल. २. विद्यार्थ्यांना मराठी कथेचे स्वरूप निवडक कथांच्या माध्यमातून जाणून घेता येईल. ३. विद्यार्थ्यांना मराठी कथेचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये निवडक कथांच्या माध्यमातून जाणून घेता येतील. ४. विद्यार्थ्यांची सर्जनशील लेखनक्षमता विकसित होईल.	
घटक	घटक विश्लेषण	तास
I	कथा : स्वरूप व संकल्पना	१५
	१ कथा : स्वरूप व संकल्पना २ कथेचे प्रकार व घटक ३ कथेची वैशिष्ट्ये व वेगळेपण ४ कथेची वाटचाल	
II	निवडक कथा	१५
	१ कोल्हा आणि दुंदुभी (पंचोपाख्यान) २ खार्डन सांडगे कुडुम कुडुम- (लोककथा) ३ बन्सीधर ! तू आता कुठे रे जाशील?- श्री. म. माटे ४ तीन कलावंत- वि.स.खांडेकर	
III	निवडक कथा	१५
	५ आकाश- बी. रघुनाथ ६ थडग्यातील हाडं – अण्णाभाऊ साठे ७ भागलेला चांदोबा- गंगाधर गाडगीळ ८ ताजमहालमध्ये सरपंच- शंकर पाटील	
	निवडक कथा	

IV	९ राणी- जी.ए. कुलकर्णी १० मारवा – आशा बगे ११ कनेक्शन – अरुण मांडे १२ राब- संजय लोहकरे	१५
अभ्यासाचे स्रोत	• शेवडे इंदुमती, मराठी कथा : उदगम आणि विकास, मुंबई , सोमय्या प्रकाशन, १९७३. • कोलते वि. भी., पंचोपाख्यान, मुंबई, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, १९७९. • अदवंत म. ना., 'मराठी लघुकथेचा इतिहास' पुणे, निहारा प्रकाशन, १९९३. • फडके ना. सी., लघुकथा : तंत्र आणि मंत्र, मुंबई, व्हीनस प्रकाशन, १९५२. • जोशी सुधा, कथा : संकल्पना आणि समीक्षा मराठी विभाग, मुंबई विद्यापीठ आणि मौज प्रकाशन, २०००. • सोमण अंजली, मराठी कथेची स्थितीगती, पुणे, प्रतिमा प्रकाशन, १९९५. • पुलावळे सुभाष, मराठी नवकथा : रंग आणि रूप, औरंगाबाद, चिन्मय प्रकाशन, २०२०. • कऱ्हाडे सदा, साहित्य आणि सामाजिक संदर्भ, लोकवाङ्मयगृह , मुंबई • बागुल फुला , मराठी विज्ञान साहित्य : समीक्षा आणि संशोधन, जळगाव, अथर्व पब्लिकेशन्स, २०१३. • हातकणंगलेकर म.द., मराठी कथा : रूप आणि परिसर, पुणे, सुपर्ण प्रकाशन, २००८. • गवस राजन, शिंदे अरुण व पाटील गोमटेश्वर, भाषिक सर्जन व उपयोजन दर्या प्रकाशन, पुणे	

एफ.वाय.बीकॉम, एफ.वाय.बीएस्सी,बीबीए, बीसीए,

प्रथम सत्र

MAR-OE-111 : रेडिओ जॉकी-I

श्रेयांक : २

एकूण गुण: ५०

अंतर्गत मूल्यमापन: २०

सत्रांत मूल्यमापन: ३०

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना श्राव्य माध्यमांची ओळख तसेच त्यांच्यातील भाषिक विकास, संवाद कौशल्य, व्यक्तिमत्व विकास कौशल्ये विकसित करणे. २. श्राव्य माध्यमातील लोकप्रिय 'रेडिओ जॉकी' चा परिचय करून देणे.	
अभ्यासक्रमाचे फलित	१. विद्यार्थ्यांना नभोवाणी या श्राव्य माध्यमाची ओळख व त्यासाठी लेखन व संवाद कौशल्ये आत्मसात होतील. २. विद्यार्थ्यांना रेडिओ जॉकीसाठी आवश्यक ती भाषिक कौशल्ये, निवेदनाची तंत्रे आत्मसात होतील. विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्व विकास घडेल.	
घटक	घटक विश्लेषण	तास
I	नभोवाणी माध्यम : संकल्पना व स्वरूप	१५
	१. नभोवाणी माध्यम : संकल्पना व व्याख्या २. नभोवाणीसाठी लेखन ३. नभोवाणीसाठी संवाद ४. नभोवाणीचा इतिहास व वाटचाल	
II	रेडिओ जॉकी: तंत्रे आणि विकास	१५
	१. रेडिओ जॉकी : तंत्र व स्वरूप २. रेडिओ जॉकीसाठी आवश्यक व्यक्तिमत्त्वाचे पैलू ३. रेडिओ जॉकीसाठी आवश्यक भाषिक कौशल्ये ४. रेडिओ जॉकीसाठी आवाजाचे व निवेदनाचे तंत्र	
अभ्यासाचे स्रोत	- नसिराबादकर, ल.रा., <i>व्यावहारिक मराठी</i>, कोल्हापूर, फडके प्रकाशन, पाचवी आवृत्ती १९९९. - गोविलकर लिला, <i>व्यावहारिक मराठी</i>, पुणे, दिलीपराज प्रकाशन, २००९. - तौर पृथ्वीराज (संपा), <i>मराठी भाषिक कौशल्ये विकास</i>, जळगाव, अथर्व पब्लिकेशन्स, २०१९. - जोशी प्रभाकर, पाटील किशोर, <i>उपयोजित मराठी</i>, जळगाव, प्रशांत पब्लिकेशन्स, २०१९. - तुपे केशव, <i>मुद्रित आणि श्राव्य माध्यमे: लेखन व संवाद</i>, जळगाव, अथर्व	

	पब्लिकेशन्स, २०१९. • बोराटे योगेश, <i>सोशल मिडिया</i>, जळगाव, अथर्व पब्लिकेशन्स, २०१९. • तुपे केशव, <i>माध्यमांची भाषा आणि लेखन कौशल्य</i>, औरंगाबाद, चिन्मय प्रकाशन, २००२. • काळे कल्याण व पुंडे दत्तात्रय, <i>व्यावहारिक मराठी</i>, पुणे, निराली प्रकाशन, सुधारीत आवृत्ती २०१५. • जोशी प्रभाकर, वले वासुदेव, <i>उपयोजित मराठी</i>, जळगाव, प्रशांत पब्लिकेशन्स, २०१७. • माळी संदीप, <i>भाषा आणि कौशल्य विकास</i>, जळगाव, प्रशांत पब्लिकेशन्स, २०१९. • जाधव कल्पना, <i>उपयोजित मराठी भाग-१</i>, लातूर, अरुणा प्रकाशन, २०१०.	

सत्र- दुसरे

**एफ.वाय.बी.ए
द्वितीय सत्र**

MAR-DSC-121 : वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास: कविता

श्रेयांक : ४

अंतर्गत मूल्यमापन: ४०

एकूण गुण: १००

सत्रांत मूल्यमापन: ६०

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांमध्ये वाङ्मयीन जाणिवा विकसित करणे. २. 'कविता' या वाङ्मयप्रकाराचा परिचय करून देणे. ३. कवितेच्या विविध प्रकारांची ओळख करून देणे. ४. विद्यार्थ्यांमध्ये सर्जनशीलता निर्माण करणे.	
अभ्यासक्रमाचे फलित	१. विद्यार्थ्यांना मराठी कवितेची संकल्पना, स्वरूप, घटक व प्रकार समजतील. २. विद्यार्थ्यांना मध्ययुगीन मराठी कवितेचे स्वरूप व प्रकार यांचा परिचय होईल. ३. विद्यार्थ्यांना आधुनिक मराठी कवितेचे स्वरूप व प्रकार यांचा परिचय होईल. ४. विद्यार्थ्यांना निवडक कवितांच्या माध्यमातून मराठी कवितेची परंपरा कळेल.	
घटक	घटक विश्लेषण	तास
I	मराठी कविता : संकल्पना व स्वरूप	१५
	१. कवितेची संकल्पना व व्याख्या २. कवितेचे घटक ३. कवितेचे प्रकार ४. मराठी कवितेची संक्षिप्त वाटचाल	
II	निवडक मराठी काव्यरचना	१५
	१. मोगरा फुलला मोगरा फुलला- संत ज्ञानेश्वर २. विठो माझा लेकरवाळा- संत जनाबाई ३. अवघा रंग एक झाला- संत सोयराबाई ४. मला दादला नको गं बाई- संत एकनाथ ५. मन करा रे प्रसन्न- संत तुकाराम ६. संतकृपा झाली- संत बहिणाबाई ७. प्रयत्ने वाळूचे कण- वामन पंडित ८. येउनिया नरजन्मासी- शाहीर राम जोशी	
	निवडक मराठी कविता	

III	९. नवा शिपाई- केशवसुत १०. फुलराणी- बालकवी ११. प्रेमस्वरूप आई- माधव जुलियन १२. माझी माय सरसोती- बहिणाबाई चौधरी १३. बलसागर भारत होवो- साने गुरुजी १४. क्रांतीचा जयजयकार- कुसुमाग्रज १५. असेन मी नसेन मी- शांता शेळके १६. ये रे घना ये रे घना- आरती प्रभू	१५
IV	१७. तहान- म.म. देशपांडे १८. घेता- विंदा करंदीकर १९. श्रावणात घन निळा बरसला- मंगेश पाडगावकर २०. लाभले आम्हास भाग्य- सुरेश भट २१. या नभाने या भुईला- ना. धों. महानोर २२. ते दिवस आता कुठे- अरुण म्हात्रे २३. माझ्या गावाकडं चल माझ्या दोस्ता- इंद्रजीत भालेराव २४. डोंगर चढलेल्या बाया- अशोक कोतवाल	१५
अभ्यासाचे स्रोत	- देशपांडे-केजकर प्रकाश, <i>मराठी कविता : नवी वळणे</i>, औरंगाबाद, साकेत प्रकाशन, १९७४. - पाटणकर वसंत, <i>कविता: संकल्पना, निर्मिती आणि समीक्षा</i>, मुंबई, मराठी विभाग, मुंबई विद्यापीठ आणि अनुभव प्रकाशन, १९९५. - काळे अक्षयकुमार, <i>अर्वाचीन मराठी काव्यदर्शन</i>, नागपूर, बनहट्टी प्रकाशन, १९९९. - पाटणकर वसंत, <i>कवितेचा शोध</i>, मुंबई, मौज प्रकाशन गृह, २०११. - डहाके वसंत आबाजी, <i>कवितेविषयी</i>, औरंगाबाद, स्वरूप प्रकाशन, १९९९. - राजाध्यक्ष विजया, <i>कवितेपासून कवितेकडे</i>, नागपूर, विजय प्रकाशन, २०१२. - देशपांडे-केजकर प्रकाश, <i>आधुनिक मराठी कविता : एक विश्लेषण</i>, औरंगाबाद, स्वरूप प्रकाशन, २०१२. - सार्वेकर कैलास, <i>मराठी ग्रामीण कवितेचा इतिहास</i>, मुंबई, मेहता पब्लिशिंग हाउस, १९९९. - भवरे महेंद्र, <i>मराठी कवितेच्या नव्या दिशा</i>, मुंबई, लोकवाङ्मय गृह, २०००. - कुलकर्णी व.दि., <i>काव्य आणि काव्यास्वाद</i>, पुणे, पद्मगंधा प्रकाशन, २००१. - गाडगीळ स.रा., <i>मराठी काव्याचे मानदंड, भाग : एक व दोन</i>, पुणे,	

	पद्मगंधा प्रकाशन, • ठकार निशिकांत, <i>अर्वाचीन मराठी कवितेची वाटचाल</i>, पुणे, स्वाध्याय महाविद्यालय, प्रकाशन, १९७७. • देशपांडे-केजकर प्रकाश, <i>समकालीन मराठी कविता : एक निरीक्षण</i>, औरंगाबाद, स्वरूप प्रकाशन, २०१५ • जाधव गजान, <i>मराठी कविता स्वरूप आणि शोध</i>, जळगाव, अथर्व प्रकाशन, २०१५.	

एफ.वाय.बी.कॉम,बीबीए, बीसीए, एफ.वाय.बी.एस्सी

द्वितीय सत्र

MAR-OE-121 : रेडिओ जॉकी- II

श्रेयांक : ४

एकूण गुण: १००

अंतर्गत मूल्यमापन: ४०

सत्रांत मूल्यमापन: ६०

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना सामुदायिक रेडिओ केंद्राच्या कार्यपद्धतीची प्रत्यक्ष ओळख करून देणे. २. विद्यार्थ्यांमध्ये लेखन व संवाद ही भाषिक कौशल्ये विकसित करणे. ३. विद्यार्थ्यांना एफ.एम. रेडिओ केंद्रावरील विविध कार्यक्रमांची माहिती करून देणे. ४. विद्यार्थ्यांना एफ.एम. रेडिओ केंद्रावर कार्यक्रमांच्या संधी उपलब्ध करून देणे.	
अभ्यासक्रमाचे फलित	१. विद्यार्थ्यांना सामुदायिक रेडिओ केंद्राच्या कार्यपद्धतीची प्रत्यक्ष ओळख होईल. २. विद्यार्थ्यांची लेखन व संवाद कौशल्ये विकसित होतील ३. एफ.एम. रेडिओ केंद्रातील विविध कार्यक्रमांचे स्वरूप विद्यार्थ्यांना कळेल. ४. एफ.एम. रेडिओ केंद्रावरील विविध कार्यक्रमांसाठी विद्यार्थी लेखन व ध्वनीमुद्रण करतील.	
घटक	घटक विश्लेषण	तास
I	सामुदायिक रेडिओ : स्वरूप व प्रक्रिया	१५
	१. सामुदायिक रेडिओ : संकल्पना २. सामुदायिक रेडिओ : स्वरूप ३. सामुदायिक रेडिओ : कार्यक्रम निर्मिती ४. सामुदायिक रेडिओ : वेगळेपण व वैशिष्ट्ये	
II	रेडिओसाठी संहिता लेखन : स्वरूप व प्रक्रिया	१५
	१. संहिता लेखनाचे स्वरूप २. बोलीभाषेचा प्रभावी वापर ३. डिजिटल रेडिओसाठी संहिता लेखन ४. सामुदायिक रेडिओसाठी संहिता लेखन	
III	एफ. एम. रेडिओ केंद्रावरील कार्यक्रम	१५
	१. साहित्यिक कार्यक्रम २. मनोरंजनात्मक कार्यक्रम ३. श्रोत्यांशी संवाद ४. मुलाखत, चर्चा व भाषण	
IV	एफ.एम. रेडिओ केंद्र : उपयोजन	१५
	१. एफ.एम. रेडिओ केंद्र : क्षेत्रभेट २. एफ.एम. रेडिओ केंद्रातील विविध उपकरणांची ओळख व हाताळणी ३. एफ.एम. रेडिओ केंद्रावर विविध कार्यक्रमांचे ध्वनीमुद्रण	

	४. एफ .एम .रेडिओ केंद्रावर विविध कार्यक्रमांचे प्रसारण	
अभ्यासाचे स्रोत	• बोराटे योगेश, <i>सोशल मिडिया</i>, जळगाव, अथर्व पब्लिकेशन्स, २०१९. • नसिराबादकर, ल.रा., <i>व्यावहारिक मराठी</i>, कोल्हापूर, फडके प्रकाशन, पाचवी आवृत्ती १९९९. • गोविलकर लिला, <i>व्यावहारिक मराठी</i>, पुणे, दिलीपराज प्रकाशन, २००९. • तौर पृथ्वीराज (संपा), <i>मराठी भाषिक कौशल्ये विकास</i>, जळगाव, अथर्व पब्लिकेशन्स, २०१९. • जोशी प्रभाकर, पाटील किशोर, <i>उपयोजित मराठी</i>, जळगाव, प्रशांत पब्लिकेशन्स, २०१९. • तुपे केशव, <i>मुद्रित आणि श्राव्य माध्यमे: लेखन व संवाद</i>, जळगाव, अथर्व पब्लिकेशन्स, २०१९. • तुपे केशव, <i>माध्यमांची भाषा आणि लेखन कौशल्य</i>, औरंगाबाद, चिन्मय प्रकाशन, २००२. • काळे कल्याण व पुंडे दत्तात्रय, <i>व्यावहारिक मराठी</i>, पुणे, निराली प्रकाशन, सुधारीत आवृत्ती २०१५. • जोशी प्रभाकर, वले वासुदेव, <i>उपयोजित मराठी</i>, जळगाव, प्रशांत पब्लिकेशन्स, २०१७. • माळी संदीप, <i>भाषा आणि कौशल्य विकास</i>, जळगाव, प्रशांत पब्लिकेशन्स, २०१९. • जाधव कल्पना, <i>उपयोजित मराठी भाग-१</i>, लातूर, अरुणा प्रकाशन, २०१०.	

मूळजी जेठा महाविद्यालय (स्वायत्त), जळगाव

मराठी अभ्यास मंडळ

	प्राध्यापकाचे नाव	पद	महाविद्यालय
	डॉ. विद्या रत्नाकर पाटील	अध्यक्ष	मराठी विभागप्रमुख, मूळजी जेठा महाविद्यालय (स्वायत्त), जळगाव
	डॉ. योगेश हिरामण महाले,	सदस्य	मूळजी जेठा महाविद्यालय (स्वायत्त), जळगाव
	डॉ. विलास दिगंबर धनवे	सदस्य	मूळजी जेठा महाविद्यालय (स्वायत्त), जळगाव
	डॉ. आशुतोष रमेश पाटील	सदस्य	मराठी विभाग, भाषा अभ्यास प्रशाळा आणि संशोधन केंद्र कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव
	डॉ. आनंद काटीकर	सदस्य	मराठी विभाग, फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे
	डॉ. राजश्री पाटील-कुलकर्णी	सदस्य	मराठी विभाग, नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठ, मुंबई
	श्री. श्रीकांत उमरीकर,	सदस्य	जनशक्ती वाचक चळवळ, छत्रपती संभाजीनगर
	डॉ. वासुदेव वले	सदस्य	मराठी विभागप्रमुख, एस.एस.एम.एम साहित्य, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पाचोरा